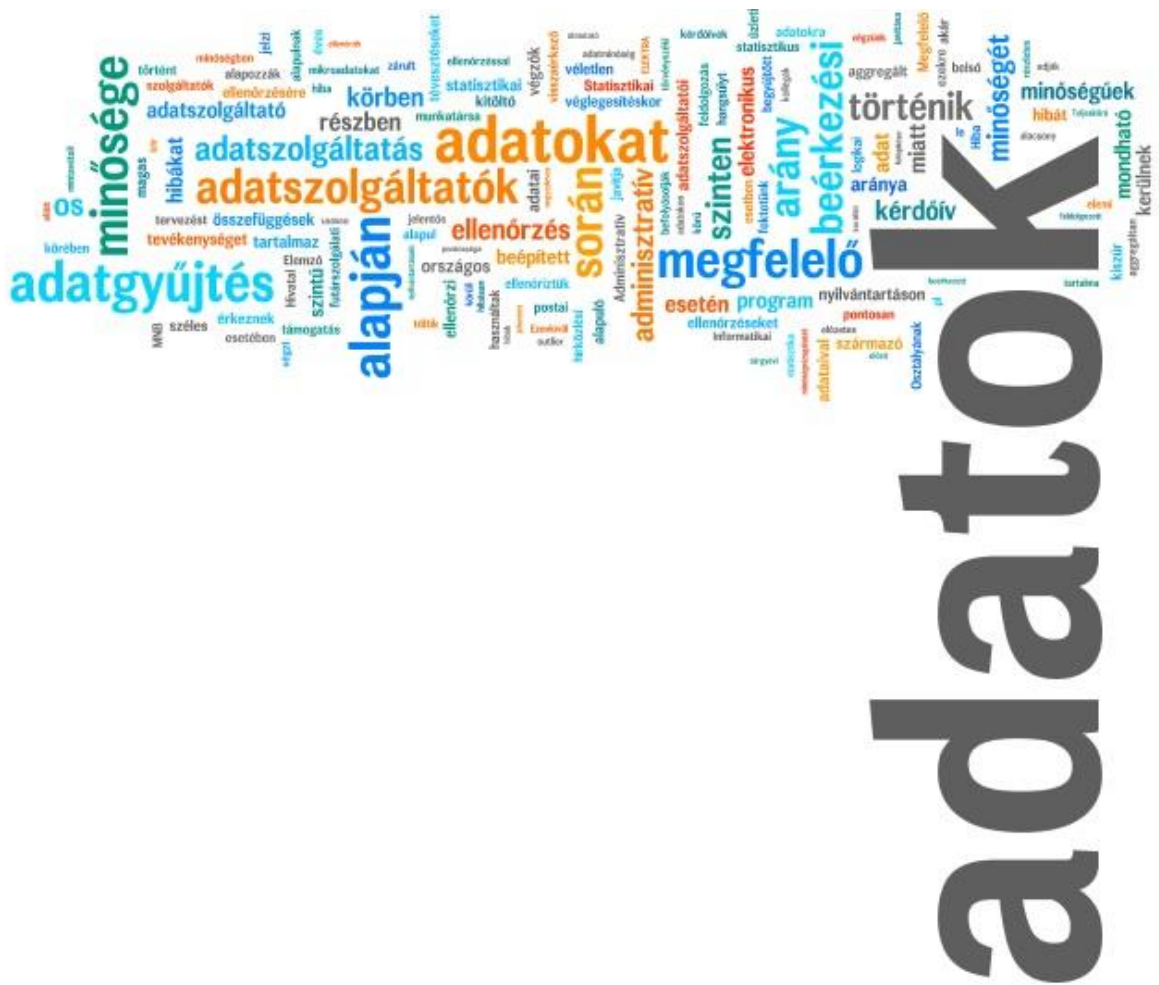

A 2017. évi
Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (OSAP)
teljesülése

2018. október 30.

Bevezetés

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2014 óta évente, a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Stt.) hatálybalépését követően azzal összhangban készít összefoglaló elemzést az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (OSAP) teljesüléséről. A tájékoztató jelentősége, hogy nemcsak a KSH statisztikai tevékenységének főbb adatait tartalmazza, hanem a Hivatalos Statisztikai Szolgálat (HSSz) egészének statisztikai feladatellátásáról is számot ad. Az elemzést a KSH a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület (NSKT), valamint az Országos Statisztikai Tanács (OST) egyetértésével teszi közzé.

Az elemzés forrása a KSH nyilvántartása az OSAP tartalmáról, továbbá az adatfelvételek¹ felelősei által kitöltött értékelő kérdőívek. A kérdőívek a 2017-es vonatkozási évet vizsgálják, kivéve azon adatfelvételek esetében, ahol a kérdőívek – azok határidejére tekintettel – kitöltéskor még nem érkeztek be. Ezekben az esetekben az elemzés adatai a 2016-os vonatkozási évet tükrözik.

A jelen elemzés a 2017-ben az OSAP-ban szereplő 367 adatfelvétel közül a beérkezett kérdőívek alapján 272 adatgyűjtést és 95 adatátvételt, illetve az azokra vonatkozó információkat öleli fel.

Összességében megállapítható, hogy a 2017. tárgyévre szóló OSAP a terveknek megfelelően valósult meg. Ki kell emelni, hogy az OSAP a Stt-ben foglaltak alapján, valamint az annak végrehajtását szolgáló 184/2017. (VII. 5.) Korm. rendelet hatálybalépésével 2017. év végére lényeges átalakuláson ment át, tartalma a statisztikai adatfelvételek új jogszabályon alapuló, egységes kezelése révén jelentősen bővült.

Ezeket a változásokat a 2017-es OSAP-ról szóló elemzés még nem tartalmazza, mivel azok a 2018. tárgyévet érintően jelentkeztek. Mindezekre tekintettel a jelen elemzés az OSAP 2017. évben hatályos, az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet szerinti adattartalmára vonatkozóan tartalmaz megállapításokat.

---

¹ Statisztikai adatfelvétel: egy adott sokaság adott időszakra vagy időpontra vonatkozó ismérveinek gyűjtése egy társadalmi, gazdasági vagy környezeti jelenség statisztikai megfigyelése céljából, különböző adatforrások felhasználásával. Ezen belül lehet adatgyűjtés: a statisztikai adatfelvétel által meghatározott sokaság adott időszakra vagy időpontra vonatkozó ismérveinek összegyűjtése a kiválasztott adatszolgáltatók megkérdezésével vagy közvetlen megfigyeléssel; adatátvétel: a statisztikai adatfelvétel által meghatározott sokaság adott időszakra vagy időpontra vonatkozó ismérveinek meghatározásához más szervezet által nyilvántartott vagy összegyűjtött adatok átvétele, felhasználása.

Adatgyűjtések és adatátvételek alakulása

2017-re az OSAP Korm. rendeletben elrendelt adatfelvételeinek száma nem számottevően, 374-ről 367-re csökkent. A 2017. vonatkozási évre az OSAP Korm. rendeletben szabályozott 367 adatfelvételből 209 a KSH fejezetében szerepelt, míg 2016-ban 374 adatfelvételből 214-et hajtott végre a KSH (a felvételek közel 60%-át mindkét évben).

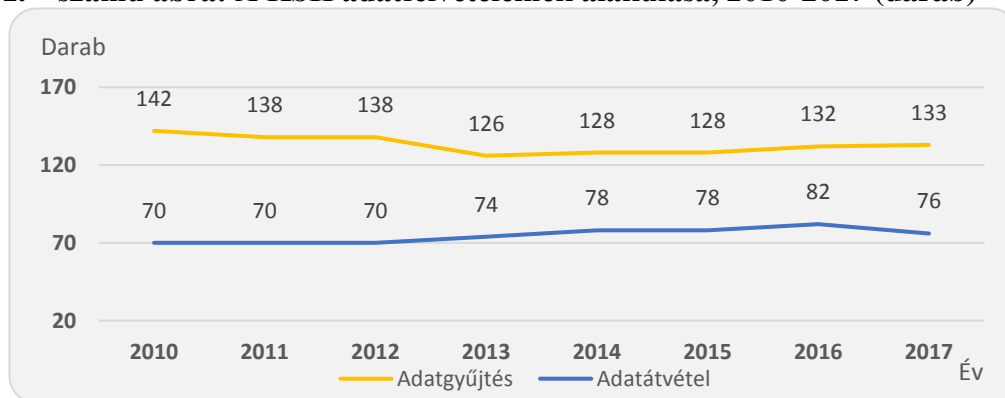
1. számú táblázat: Az adatfelvételek száma a végrehajtó szerint, 2016-2017

(darab)

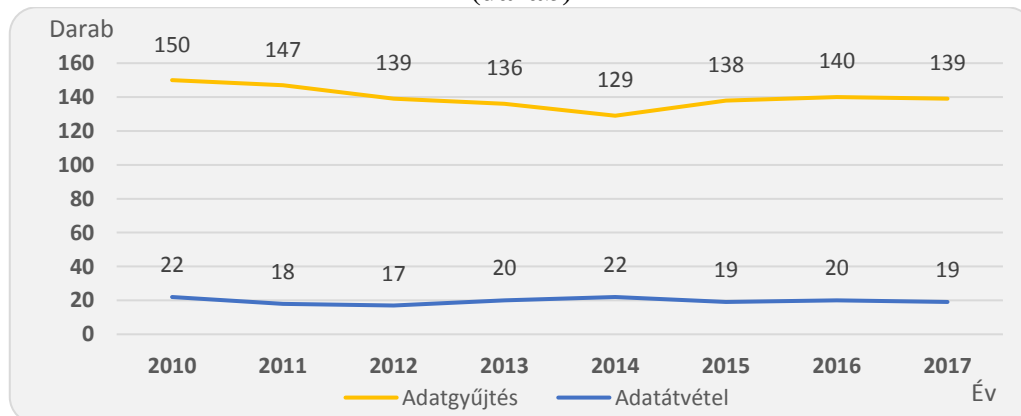
Adatfelvétel végrehajtója	2016	2017
KSH	214	209
A HSSz KSH-n kívüli tagjai	160	158
Összesen	374	367

Az adatgyűjtések és adatátvételek aránya sem változott meg jelentősen a HSSz-ben. Az adatátvételek száma a 2016. évi 102 darabról 95-re csökkent, az adatgyűjtéseké pedig nem változott, 272 db volt. A következő ábrákon (**1-2. számú ábrák**) összesítve látható az elmúlt 8 év adatgyűjtéseinek és adatátvételeinek az alakulása KSH-ra és KSH-n kívüli HSSz-tagokra külön.

1. számú ábra: A KSH adatfelvételeinek alakulása, 2010-2017 (darab)

2. számú ábra: HSSz KSH-n kívüli tagjainak adatfelvételeinek alakulása, 2010-2017 (darab)

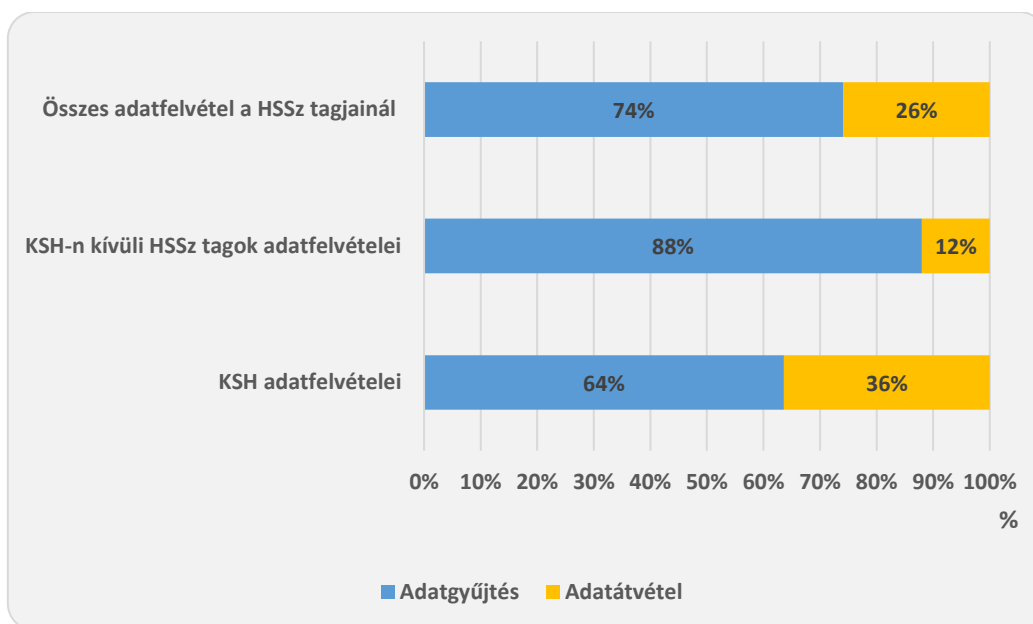
A felvételek számának minimális változása mögött a felhasználói igényeknek megfelelően megszűnő vagy újonnan elinduló adatfelvételek állnak. A KSH-n kívüli HSSz-tagok körében az adatfelvételeik száma 2016-hoz képest kismértékben csökkent, 160-ról 158 darabra.

A HSSz KSH-n kívüli tagjai esetében hasonló okokra vezethető vissza a változás. Voltak olyan adatátvételek, amelyek korábban – tévesen – adatgyűjtésként voltak nyilvántartva.

A 2017. évi OSAP előkészítésekor már elkezdődött az – akkor még el nem fogadott – új Stt-nek megfelelően a kormányrendeleti tartalom tisztítása, ami az adatgyűjtéseknek a Korm. rendelet hatálya alá, illetve az adatátvételeknek jogalapjaként a Korm. rendelet helyett a statisztikai törvény alkalmazásával járt..

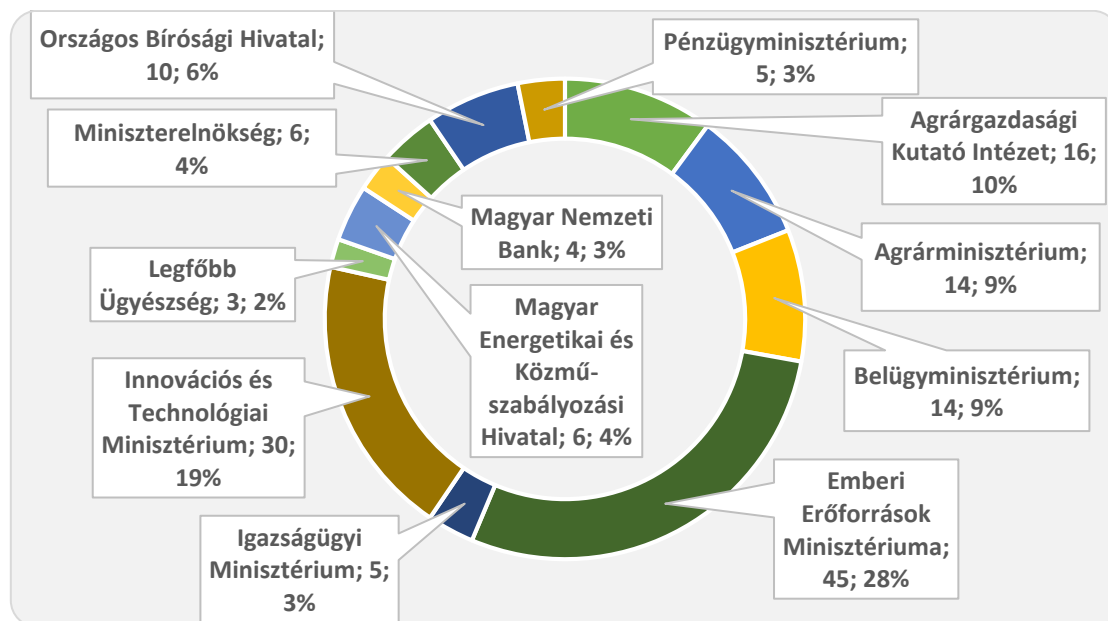
Az Stt-ben adott felhatalmazás és a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében szereplő elvek alapján a HSSz tagjai körében lefolytatott akkreditációs eljárások és az azokkal együtt járó, a HSSz tagjai által végrehajtott felülvizsgálat eredményei a jelen elemzésben ugyanakkor még nem érzékelhetőek, azok jellemzően csak 2018-ban indultak el, és legnagyobb mértékben a 2019. évi tervezést érintették.

3. számú ábra: A HSSz adatfelvételeinek százalékos megoszlása a végrehajtásért felelős és a felvétel típusa szerint

Az adatfelvételi tevékenységben a hagyományos adatgyűjtések mellett egyre dominánsabb szerepet játszanak az adminisztratív és egyéb forrásból származó adatátvételek. A 2017. év vonatkozásában az összes adatfelvétel 26%-a adatátvétel, 74%-a adatgyűjtés volt. A közvetlen adatgyűjtések és az adatátvételek arányát a KSH, illetve a HSSz többi tagjának tekintetében a **3. számú ábrán** szemléltettük.

4. számú ábra: Az adatfelvételek megoszlása 2017-ben a HSSz KSH-n kívüli tagjai között (darab, %)

A HSSz KSH-n kívüli tagjai esetében a 2017. vonatkozási évre az EMMI-hez tartozott a legtöbb adatfelvétel, az összes 28%-a, ezt követi az ITM (korábban: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium) az adatfelvételek 19%-ával.

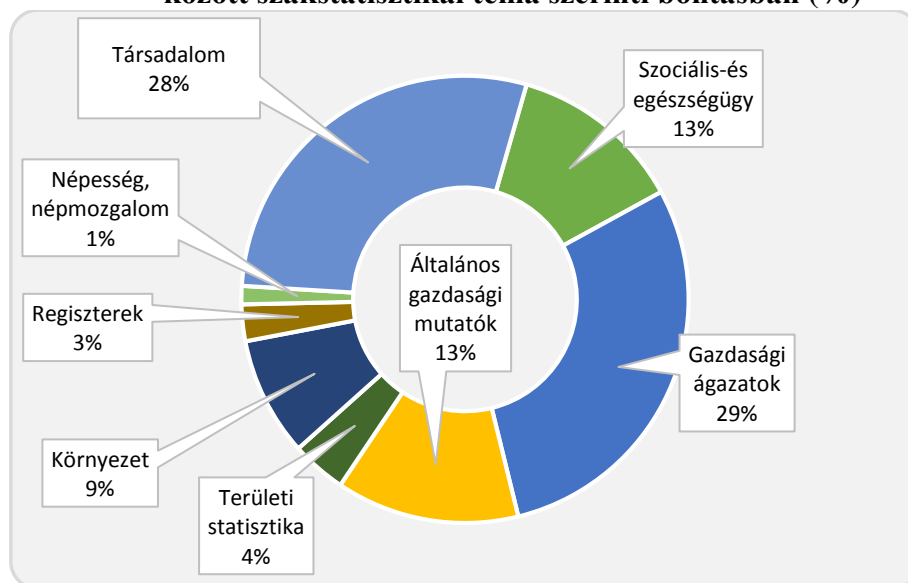
A nyolc fő terület, melyekre 2017. vonatkozási évben a HSSz tevékenysége kiterjedt, az alábbiak:

- **Társadalom** (jövedelmi viszonyok, életkörülmények, lakás, kommunális ellátás; fogyasztás színvonala, szerkezete, jövedelmek, szegénység, időfelhasználás, időmérés, oktatás, kultúra, sport, igazságszolgáltatás, közigazgatás, társadalmi közszolgáltatás)
- **Szociális és egészségügyi statisztika**
- **Gazdasági ágazatok** (mezőgazdaság, ipar, építőipar, belkereskedelem, turizmus, vendéglátás, szállítás, közlekedés, üzleti szolgáltatások, információ, kommunikáció, kutatás, fejlesztés, innováció)
- **Általános gazdasági mutatók** (nemzeti számlák, GDP, gazdasági és nonprofit szervezetek, beruházások, vállalkozások teljesítménye, anyagstatisztika, beruházás, külkereskedelem, energiagazdálkodás, pénzügyek, árak)
- **Környezet** (erdő és környezet, élővilág és természetvédelem, levegő, víz, hulladékgazdálkodás, zaj és rezgés, agrárkörnyezet, energia és környezet, közlekedés és környezet, környezetvédelmi ipar, környezetvédelmi ráfordítás, környezet-egészségügy)
- **Regiszterek** (közigazgatási és földrajzi egységek nyilvántartásai, gazdasági szervezeteket leíró nyilvántartások, kereskedelem, szolgáltatás nyilvántartásai, mezőgazdasági és környezetvédelmi egységek nyilvántartása, szociális és egészségügyi intézmények nyilvántartásai, nonprofit szervezetek regisztere, kutatóhelyek)

nyilvántartása, külkereskedelmi tevékenység nyilvántartása, közösségi elhelyezést szolgáló intézmények, intézetek nyilvántartása)

- **Népesség, népmozgalom**
- **Területi statisztika**

5. számú ábra: Az adatfelvételek megoszlása 2017-ben a HSSz KSH-n kívüli tagjai között szakstatisztikai téma szerinti bontásban (%)

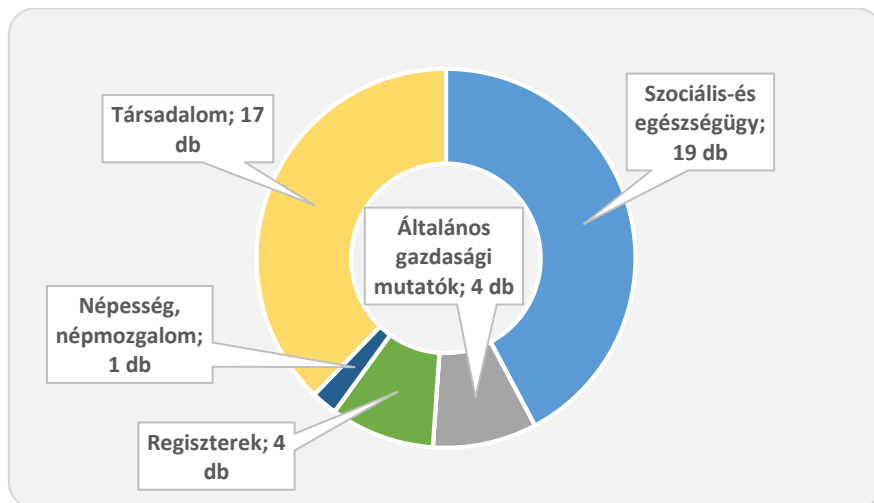
A társadalom jelenségeinek megfigyelése és a gazdasági ágazatok témái az adatfelvételek több mint felét tették ki 2017-ben. Társadalmi témában az EMMI, az Országos Bírósági Hivatal (OBH), a Belügyminisztérium (BM), az Igazságügyi Minisztérium (IM), és a Legfőbb Ügyészség (LÜ), míg a gazdasági ágazatok témakörében az Agrárgazdasági Kutatóintézet (AKI), az ITM és a BM készített adatfelvételeket.

Az EMMI fejezete az OSAP-ban 10 db adatátvételtől és 35 db adatgyűjtésből állt, az ITM fejezete 28 db adatgyűjtésből és 2 db adatátvételtől tevődött össze.

Az EMMI adatfelvételeinek a főbb témái oktatással kapcsolatos ügyeket vizsgáltak, valamint kulturális tevékenységekről, illetve az egészségügyi ágazat jelentéseiről szólnak.

A következő ábrán (**6. számú**) az EMMI adatfelvételeit láthatjuk szakstatisztikai téma szerinti bontásban.

6. számú ábra: Az EMMI adatfelvételei szakstatistikai területenkénti bontásban

Az ITM statisztikai adatgyűjtéseinek nagy része a légi, vízi, vasúti, illetve közúti közlekedési adatok és az azokkal kapcsolatos tárgyi eszközök, műszaki berendezések, engedélyek beszerzésére illetve az ezekhez kapcsolódó forgalmi adatokra vonatkozott. Ezen felül postai távközlési, internet és hírközlési témában is rendeltek el adatgyűjtéseket, melyeket – a két szervezet közötti megállapodás alapján – a KSH hajtott végre.

Az OSAP-ban szereplő adatfelvételek megvalósulása a teljesülési kérdőívek alapján

Az elemzéshez beérkezett 364 adatfelvételre vonatkozó kérdőív alapján a 2017. évre 352 adatfelvétel valósult meg, ami az összes elrendelt adatfelvétel 97%-át teszi ki. A fennmaradó 12 esetben többnyire háromféle meg nem valósulási ok merült fel indokként. Az esetek egy részében adatátadási problémák fordultak elő, illetve technikai rendszerfejlesztés zajlott, vagy az adatgyűjtés természete többévenkénti vagy eseményhez kötődő, illetve beérkezési határideje a megvalósulási adatok összegyűjtési időpontja utáni volt. Jelentős volt azon adatfelvételek száma is, amelyek beolvadtak más felvételekbe, így csökkentve az adatszolgáltatói terheket

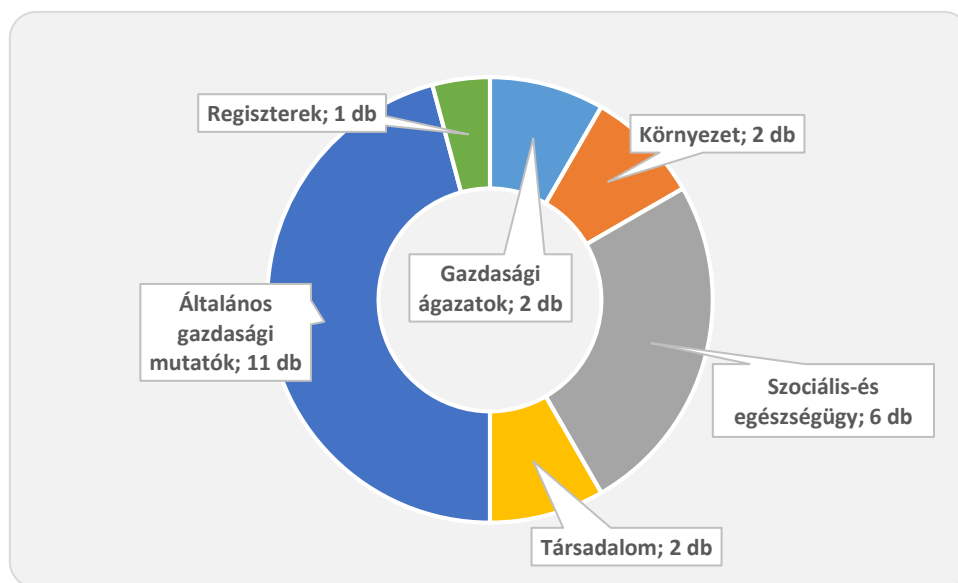
A megvalósult 352 adatfelvételből 328 esetben a feldolgozás is befejeződött (ez az összes, 367 darab adatfelvétel 89%-át teszi ki). Meg kell jegyeznünk ugyanakkor, hogy ebben az arányban nem szerepelnek még azon adatfelvételek, amelyek esetében a feldolgozás lezárása későbbi, mint a jelen elemzés alapjául szolgáló kérdőív kitöltési határideje volt. Ezekben az esetekben sokszor a már előállt előzetes adatokról készítették el a teljesülési kérdőíveket.

Az időszerűséget tekintve összességében a 2017. vonatkozási időszak adatainak feldolgozása a t+8. hónapra döntő többségében megvalósult (hasonlóan az előző évekhez képest).

A vizsgálat idején még fel nem dolgozott 24 adatfelvétel esetében 63%-nál, azaz 15 felvétel esetében az eredetileg kitűzött befejezési határidő általában későbbre tehető, mint a teljesülési kérdőív beérkezési határideje. Ilyen feldolgozási határidők fordulnak elő a BM-nél, az EMMI-nél és esetenként a KSH-nál is.

A feldolgozás elmaradásának további okairól a kérdőívben szabadszöveges mezőkben adtak tájékoztatást az adatfelvételek felelősei. A leggyakrabban az a visszajelzést adták, hogy az előzetes adatok már előálltak, viszont az adatok teljes körű feldolgozása még nem fejeződött be. Előzetes és utólagos sürgetések, ellenőrzések és adattisztítások révén még nem teljes körű az egyes adatfelvételek feldolgozottsága. Ezek az eltérések az egyes adatfelvételeknél megfigyelhető adat előállítási folyamat természetéből fakadnak.

7. számú ábra: A még fel nem dolgozott adatfelvételek szakstatistikai témák szerinti megoszlása, 2017

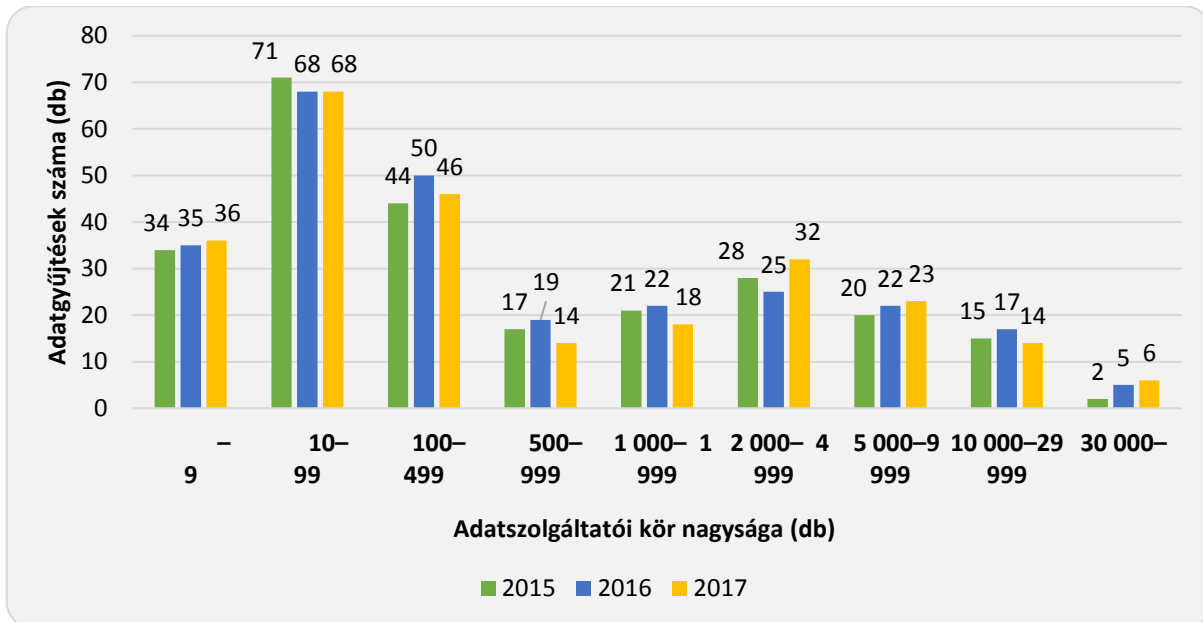
A **7. számú ábra** téma szerint mutatja be a még fel nem dolgozott adatfelvételeket. A legnagyobb arányt az *általános gazdasági mutatók* témájú adatfelvételek, valamint a *szociális és egészségügyi* témakörű adatfelvételek képviselik, ugyanakkor ezen adatfelvételek esetében a feldolgozás a kialakított ütemterv szerint halad.

Adatszolgáltatói terhek

Az adatszolgáltatói terhek mérésére, azok megítélésére az értékelő kérdőívben két kérdésblokk szolgált. Mind az adatszolgáltatók tényleges számát, mind pedig az átlagosan kitöltött adathelyek számát célszerű külön vizsgálni az adatgyűjtések körében. Az adatátvételek körében az elemzés a teljesítendő feladatok számát, illetve a feladatok határidőre történő teljesítését vizsgálta. Ennek oka, hogy az adatátvételek jellemzően adminisztratív forrásból származnak, amelyek adatátadásonként több 10 ezer rekordosak is lehetnek, viszont ez nem jelent az adminisztratív jelleg miatt kifejezett terhet az adatszolgáltatóknak.

8. számú ábra: Kijelölt adatszolgáltatók száma adatgyűjtések esetén, 2015-2017.

A 2015-2017-es vonatkozási években hasonlóan alakult az egyes adatgyűjtések adatszolgáltatóinak száma. Az adatgyűjtések többsége kis adatszolgáltatói kört érintett. 2017-ben az előző két évhez hasonlóan az adatgyűjtések több mint fele (58%) legfeljebb 500 adatszolgáltatót érintett.

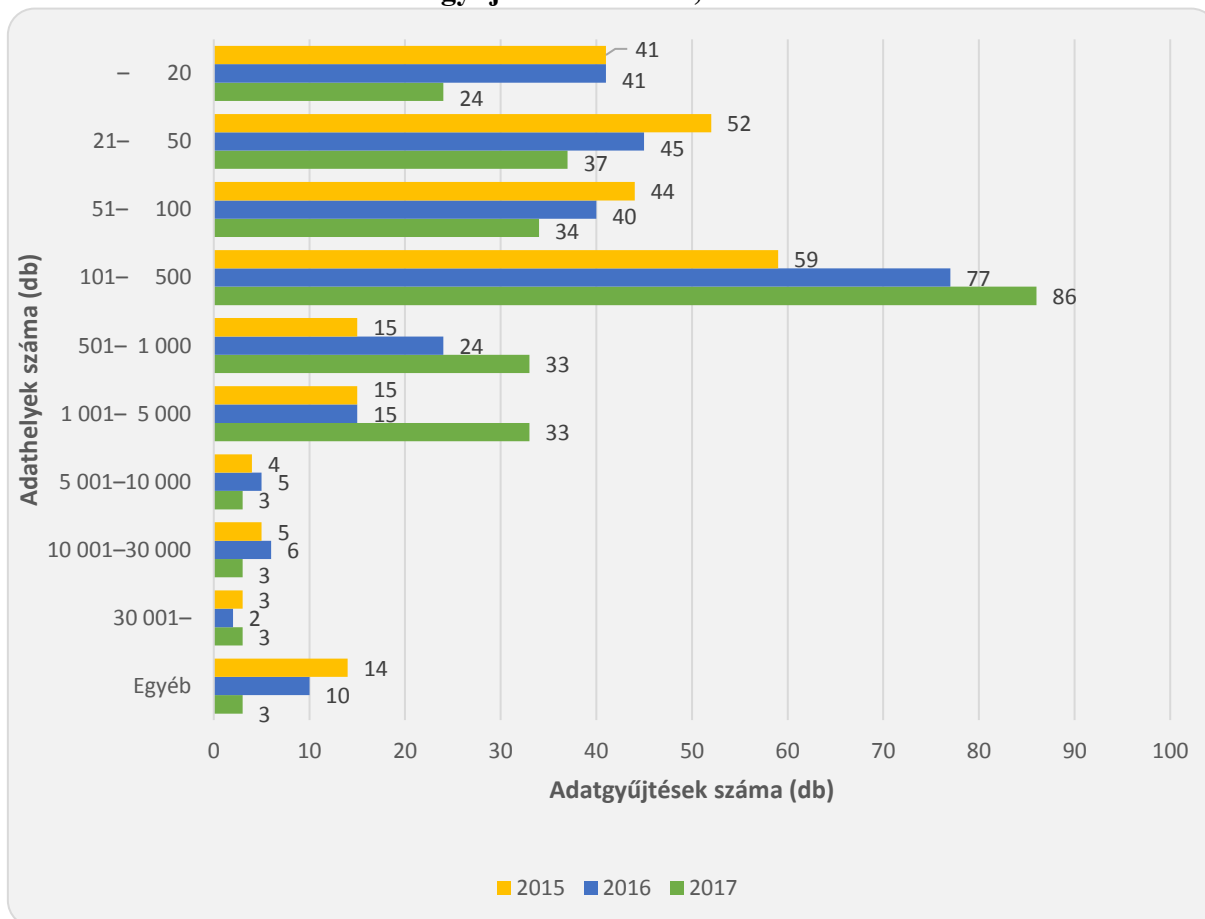
2017-ben a 10-nél kevesebb adatszolgáltatói kategóriában legjellemzőbbek a szállítással (csővezetékes, víz, közúti légi és vasúti) kapcsolatos adatfelvételek voltak.

A 10-99 kijelölt adatszolgáltatóval rendelkező adatfelvételeknél sokkal szerteágazóbb témák fordultak elő, de a legjellemzőbbek a társadalommal (bíróságok ügyforgalma, vádlottak, jogerősen elítéltek) és egyes gazdasági ágazatokkal (posta és távközlés, információs és kommunikációs eszközök felhasználása, elektronikus kereskedelem) kapcsolatos adatfelvételek, amelyek viszonylag koncentrált intézményi körtől gyűjthetők.

A következő csoportban (100-499 adatszolgáltató) a mezőgazdasághoz, gazdasághoz kapcsolódó adatgyűjtések a dominánsak (állatállomány és állati termékek, halászat, mezőgazdasági számlarendszer), valamint ugyancsak találunk ebben a csoportban is társadalmi témákat úgy, mint a kulturális intézményekre és tevékenységekre (könyvtár, levéltár, múzeum, színház, mozi, hangverseny, közművelődési intézmények), a szórakoztatásra, a kultúrára (könyv-, lapkiadás, tömegkommunikáció - tv, rádió) vonatkozóan.

A kijelölt és tényleges adatszolgáltatók számának eltéréséből látható, hogy kevesebben válaszolnak az adott adatgyűjtésre, mint ahány adatszolgáltató ki van jelölve. Ugyanakkor szakstatistikai szinten nincs szignifikáns különbség a nemválaszolási mintázatok között, tehát egyenletesen érintett minden felvétel a nemválaszolásban.

9. számú ábra: A kérdőíven szereplő statisztikai adathelyek számának alakulása az adatgyűjtések esetében, 2015-2017

2017-ben 95 olyan adatgyűjtés volt, amely legfeljebb 100 adathellyel rendelkezett. Ez a 2017-es adatgyűjtések több mint egyharmadát teszi ki. Már 2016-ban is megfigyelhető volt, hogy a 100–5000-ig terjedő adathellyel rendelkező csoportokban megemelkedett az elemszám, míg a legfeljebb 100 adathellyel rendelkező csoportokban csökkent.

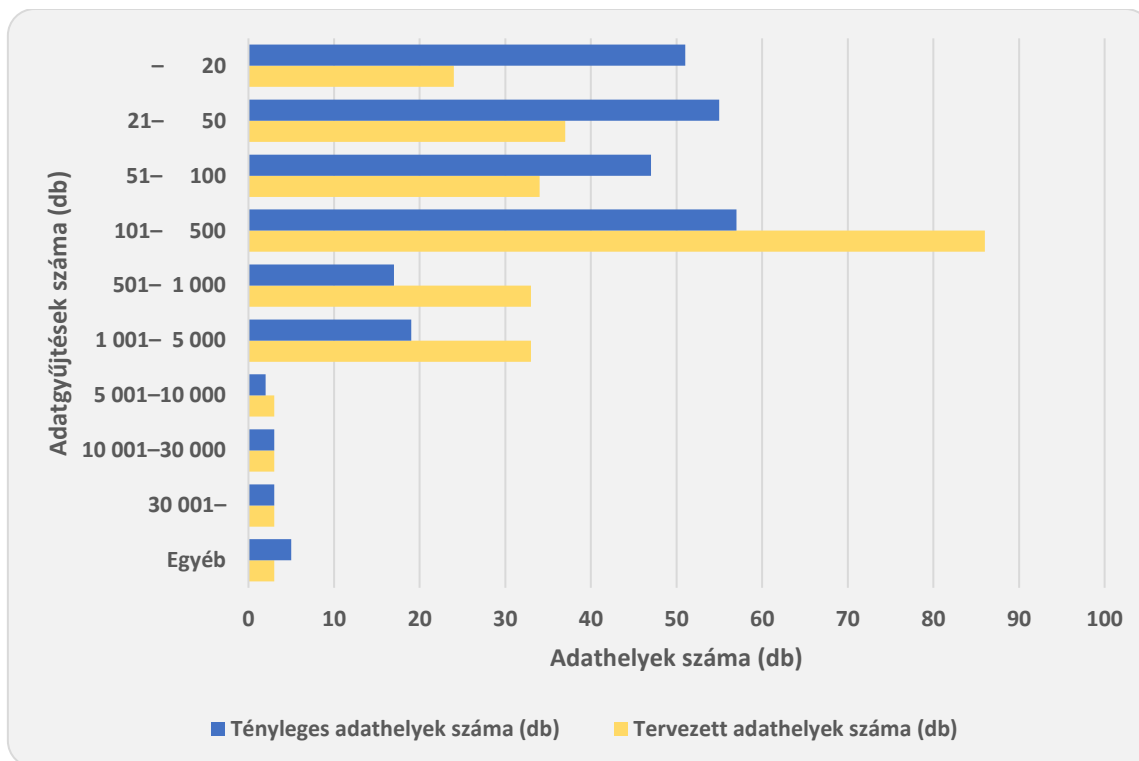
A 20 alatti adathelyekkel rendelkező adatgyűjtések körében leggyakrabban gazdasági témákat találunk, mint például az ipari termékek, üzleti szolgáltatások, teljesítménymutatók.

Az 51–100-as kategóriákban a munkaerőpiaccal kapcsolatos adatfelvételek, míg a következő és egyben legnagyobb csoportban (101–500) a gazdasági és szociális témájú adatgyűjtések a jellemzőek (pl. mezőgazdasági számlarendszer, kutatás-fejlesztés, innováció, gyermekjóléti ellátások és gyermekvédelem).

A következő ábrán összehasonlítottuk a tervezett és a tényleges adathelyek számát 2017-re vonatkozóan. A tényleges adathelyek száma sok esetben becsült érték. A tervezett és a ténylegesen kitöltött adathelyek száma közötti eltérést indokolhatja, hogy számos esetben a kérdőíveknek vannak nem fix mezői is. Léteznek olyan speciális területek is, mint például a fogyasztói árak, ahol

előre nem lehet tervezni, hogy hány adathely lesz kitöltve, mert ez a boltok, illetve a termékek számától függ havonta.

10. számú ábra: Tervezett és tényleges adathelyek száma, 2017.

2. számú táblázat: Az adatgyűjtések számának megoszlása a statisztikai adathelyek és a tényleges adatszolgáltatók száma szerint

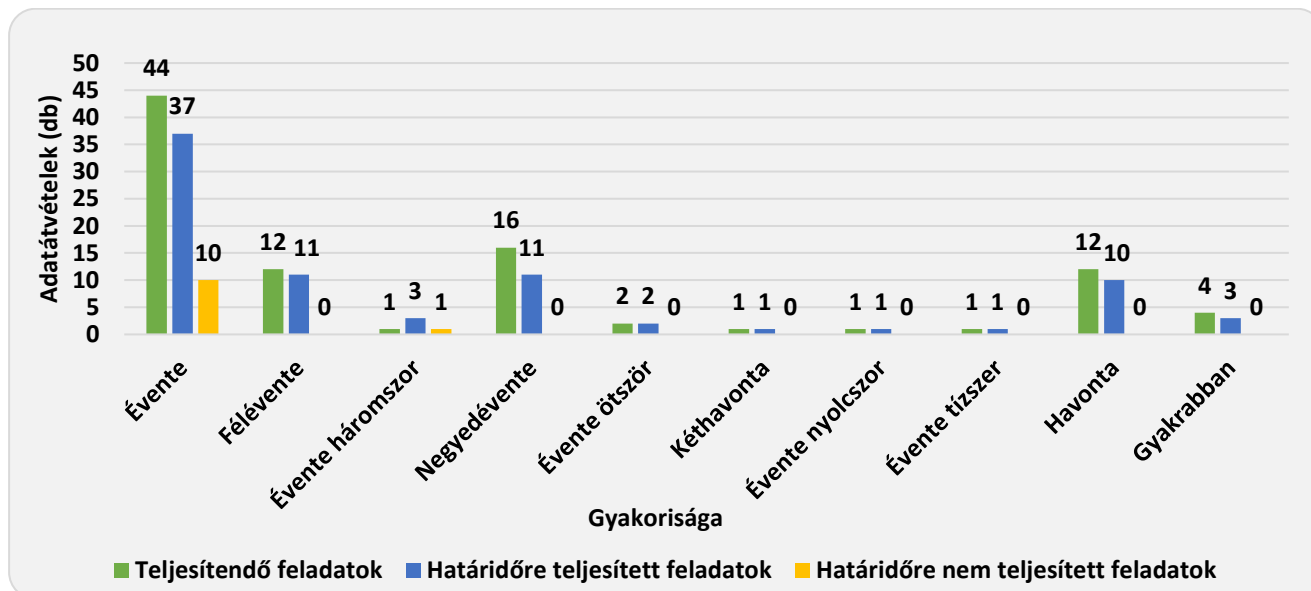
		Statisztikai adathelyek száma (db)									
		– 10	11– 100	101– 500	501– 1000	1001– 2000	2 001– 5000	5001– 10000	10001– 30000	30001 –	Összesen
Tényleges adatszolgáltatók száma (db)	– 10	1	1	2	1	2	0	1	1	0	9
	11– 100	13	23	15	4	7	13	6	7	1	89
	101– 500	11	29	12	7	6	11	5	3	2	86
	501– 1000	4	6	12	1	2	4	3	0	1	33
	1001– 2000	4	10	2	1	1	3	2	1	1	25
	2001– 5000	2	3	1	1	1	0	0	0	0	8
	5001– 10000	2	0	0	0	0	0	1	0	0	3
	10001– 30000	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3
	30001–	1	1	0	0	1	0	0	0	0	3
	Összesen	40	74	44	15	20	31	18	12	5	259

Az **2. számú táblázat** a statisztikai adathelyek és a tényleges adatszolgáltatók számát láthatjuk egy keresztábrában, aszerint, hogy ez mekkora terhet jelenthet az adatszolgáltatóknak. Zölddel jelöltük azokat a cellákat, ahol ez nem jelent nagy terhet, illetve sárgával, ahol mérsékelt nagy terherről beszélhetünk.

Az adatgyűjtések adatszolgáltatóinak száma és a kérdőíveken szereplő adathelyek száma erős koncentrációt mutat, ugyanis az adatgyűjtések több mint a felének (55%) legfeljebb 1000 adathelye és 1000 adatszolgáltatója van, továbbá az adatgyűjtések 41%-nak legfeljebb 500 adatszolgáltatója és adathelye van, amely az utóbbi időkhöz hasonlóan kedvezően hat az adatszolgáltatói terhek csökkentésére nézve. Két olyan adatfelvétel van, ahol igen magas az adathelyek száma (5001–10000 és 30000 feletti) és ezzel egyidejűleg a tényleges adatszolgáltatók száma is (2001–5000 és 5001–10000). Ezek a *Nemzetközi üzleti és szállítási szolgáltatások* adatgyűjtés, illetve az *Adatszolgáltatás a köznevelési intézmények tevékenységéről*. Összesen 5 adatgyűjtés rendelkezik 30000-nél nagyobb adatszolgáltatói körrel, ezek az éves és negyedéves beruházási jelentések, a nagy egyéni gazdaságokra

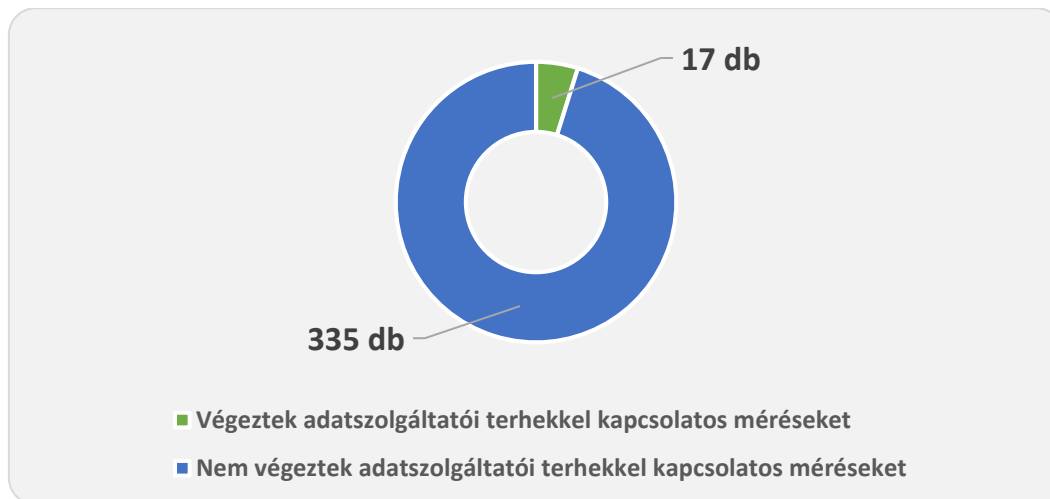
vonatkozó decemberi és júliusi összeírások és a civil és egyéb nonprofit szervezetek tevékenységére vonatkozó adatgyűjtések.

11. számú ábra: Adatátvételek gyakoriság szerinti megoszlása, 2017

A **11. számú ábra** az adatátvételek gyakoriságát mutatja be a 2017. év vonatkozásában, a kormányrendeleti tartalomra vonatkozóan. Leggyakoribb az évenkénti adatszolgáltatás, amely 44 darabot tesz ki, ez az adatátvételek közel fele (46%). A határidőre teljesített éves adatátadási feladatok száma valamivel kevesebb, 37 darab volt. Fontos megjegyezni, hogy a határidőre nem teljesített feladatok esetén nem biztos, hogy határidőn túl sem érkezett be az adat. A teljesítendő feladatokhoz viszonyított teljesített feladatok többlete azért fordulhat elő, mert esetenként kevesebbszer küldték az adatszolgáltatók az adatátvételeket. Ennek hatására egy másik gyakorisági kategóriába esett a határidőre teljesített feladat.

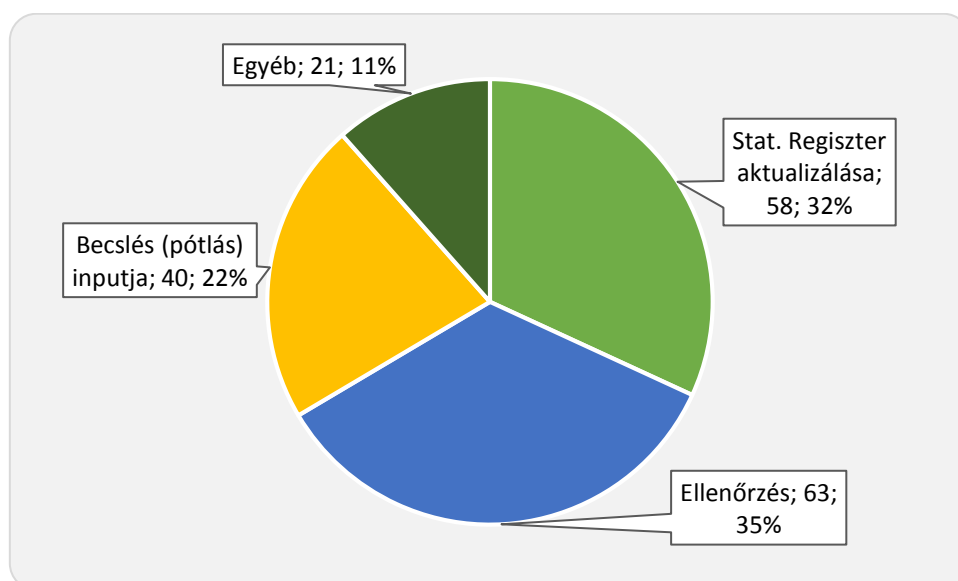
12. számú ábra: Adatszolgáltatói terhekről végzett mérések, 2017

A HSSz tagjai 17 esetben végeztek adatszolgáltatói terhekkal kapcsolatos méréseket (**12. számú ábra**). A 17 darab adatfelvételnek a témája szerteágazó, de legnagyobb részüket (30%) az energiagazdálkodáshoz kapcsolódó felvételek teszik ki. Ezek a Magyar Energia és Közműszabályozási Hivatal (MEKH) által végrehajtott mérések, ezen felül a KSH, a Miniszterelnökség (ME) és a BM készít még méréseket adatszolgáltatói terhek vonatkozásában.

2017-ben az adatfelvételek megközelítőleg 30%-a használt egyéb forrásból származó adminisztratív adatot. A kérdésre – miszerint az illetékes mire használta fel ezeket az adatokat – érkező válaszok a **13. ábrán** látható módon oszlottak meg a feltüntetett lehetőségek között. Az adatok alapján a leggyakrabban az adatok ellenőrzésére, illetve regiszter-karbantartásra használták az adatfeldolgozások során adminisztratív adatokat.

13. számú ábra: Adminisztratív adatok felhasználásának célja az adatgyűjtések feldolgozása során, 2017 (darab, %)

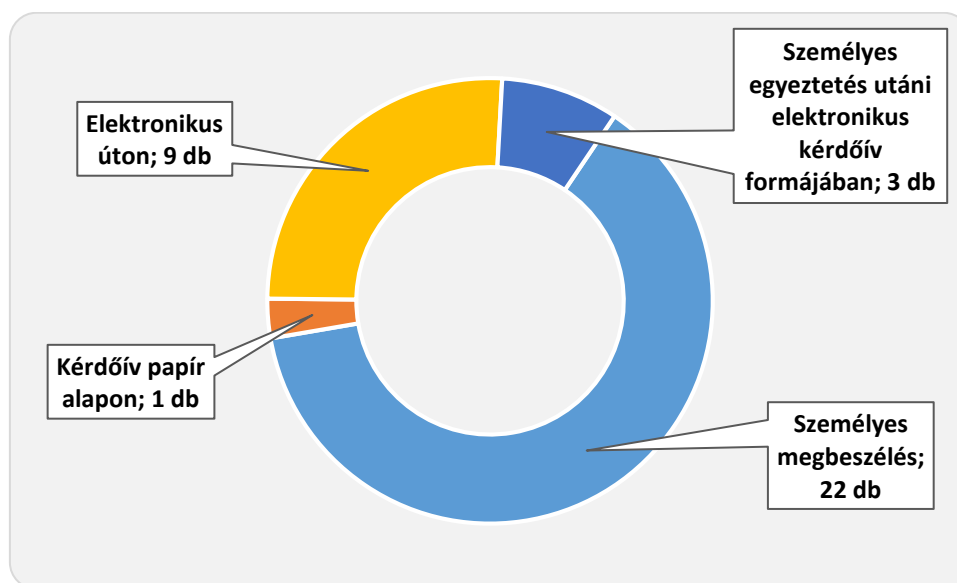

Adatok hasznosulása, felhasználása

Az adatok hasznosulásának méréseként a HSSz KSH-n kívüli tagjai 24 esetben készítettek felmérést a felhasználók elégedettségéről, a mérés leggyakoribb módja személyes megbeszélés volt. (További 151 esetben a KSH-ban minőségjelentést készítenek, amely tartalmazza az erre vonatkozó kérdéseket, ezért ezt az elemzésünk külön kezeli), amely felmérésekre több mint 70% százalékban tervezetten évente, vagy sűrűbben kerül sor.

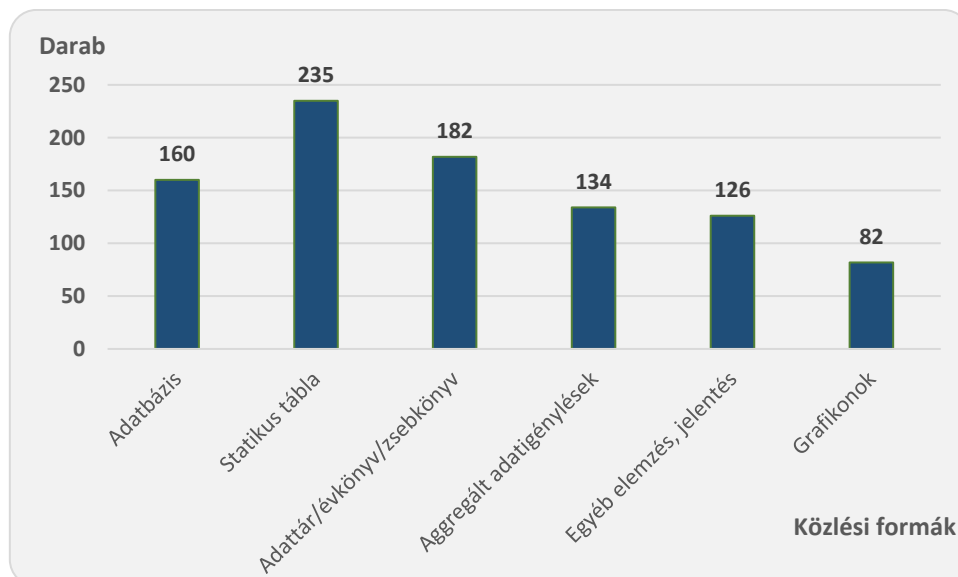
A felhasználói elégedettségmérések eredményeként a HSSz tagjai sok esetben bővítették az adatszolgáltatói kört, módosították az adatköröket, a kitöltési határidőt meghosszabbították, a kitöltési útmutatót aktualizálták, pontosítottak egyes elemeken, valamint két esetben megállapították, hogy a mintavétel nem kellően reprezentatív, kevés adatszolgáltató teljesítette az adatszolgáltatást, valamint a felhasználók nem igényelték ilyen mélységben az adatokat, így ez a két adatfelvétel (erdő és környezet és ipari termékek témákban) 2018-tól megszűnt.

14. számú ábra: Felhasználói igények megismerését célzó felmérések a végrehajtás módja szerint

A publikálás három formáját vizsgálta a kérdőívünk, nyomtatott, online és egyéb kategóriákban. A begyűjtött adatokból az adatelőállítási folyamat után kapott statisztikai termékek hasznosulása, hozzáférhetősége, az eredmények publikálása a legnagyobb részben online felületeken történik, legyen szó akár gyorstájékoztatókról, aggregált adatok vagy adatbázisok, táblázatos adatok megjelenítéséről. A beérkezett kérdőívek összesített eredmények alapján az alábbi főbb kategóriák online megjelenéseinek darabszámait ábrázoltuk.

15. számú ábra: Az online előállított statisztikai termékek publikálásának leggyakoribb módjai 2017- ben

A nyomtatott verziók száma egy kategóriánál, az „adattár/évkönyv/zsebkönyv” esetében tudta megközelíteni az online felület megjelenési darabszámát, itt 182 online közlés mellé 132 adatfelvételnél jelölték meg a nyomtatott publikációt, mint közlési formát (ami nem feltétlen jelenti azt, hogy ennyi nyomtatott kiadvány készült, hiszen vannak összefoglaló adattárak, évkönyvek, zsebkönyvek, melyekben többféle szakstatisztika adatai kerülnek közzétételre). A vizualizációs eszközök közül még mindig messze kiemelkedő a grafikonos megoldásokkal való publikálási forma. Összehasonlításképpen a térképek online megjelenítései egyelőre csak a grafikonos megjelenítések felét teszik ki.

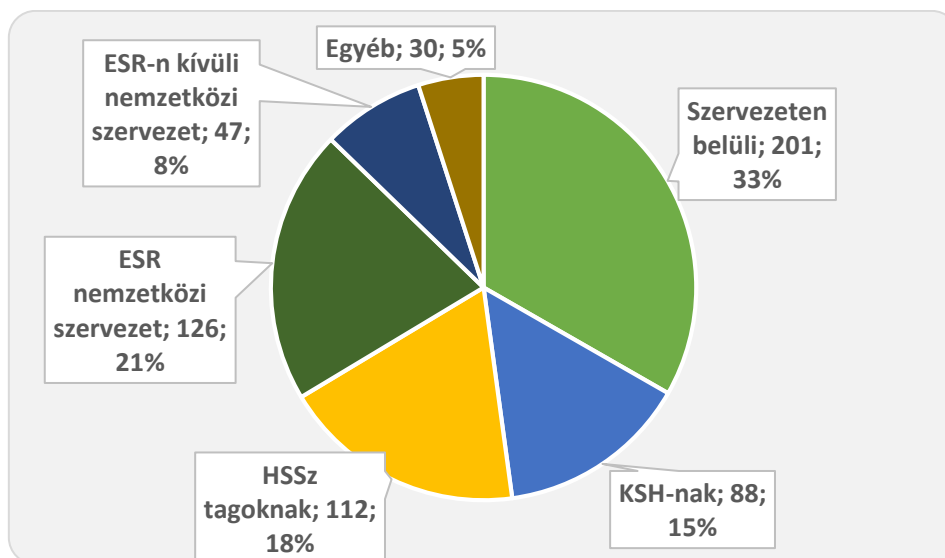
Az adatfelvételek 6-7%-át közvetlenül, önállóan, magyar nyelvű felületen nem publikálták. A közzététel elmaradásának főbb indokai az alábbiak:

- az Eurostathoz kerülnek az adatok, további elemzésre vagy más adatállományokkal együtt jelennek meg.
- valamelyik másik gyűjtési kör (szervezetten belül más szakstatisztikai terület) kimutatásaiban jelennek meg, nem pedig önálló formában.
- az adatok egy része további más elemzéshez kerül alapadatként, önállóan nem jelennek meg.

364 adatfelvételnél 269 esetben történt statisztikai célú adatátadás. Az statisztikai célú adatátadások átvevői a lenti **16. számú ábrán** feltüntetett arányban oszlottak meg.

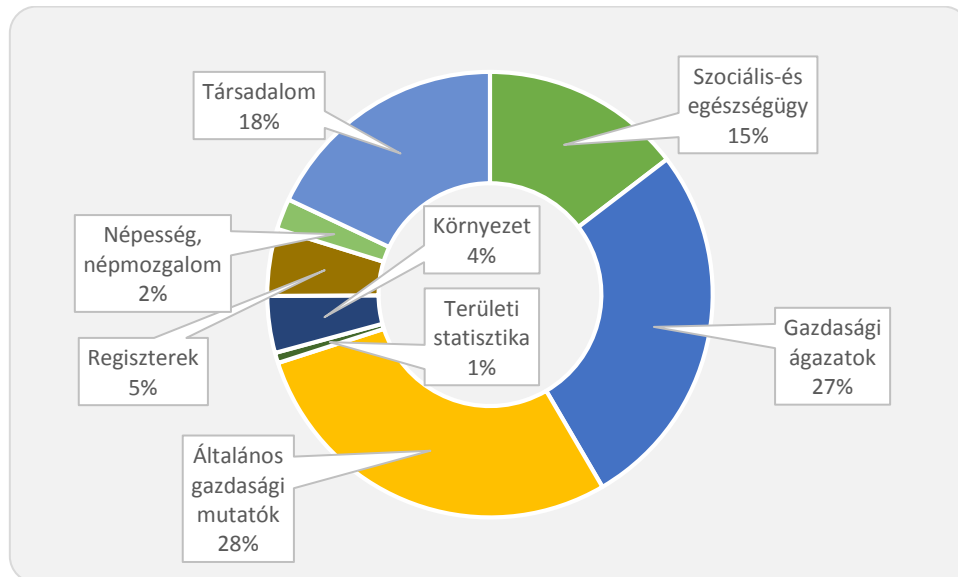

16. számú ábra: A statisztikai célú adatátadások átvevői 2017-ben, (darab, %)

A **17. számú ábrán** pedig téma szerinti megoszlásban is ábrázoltuk a statisztikai célú adatátadásokat:

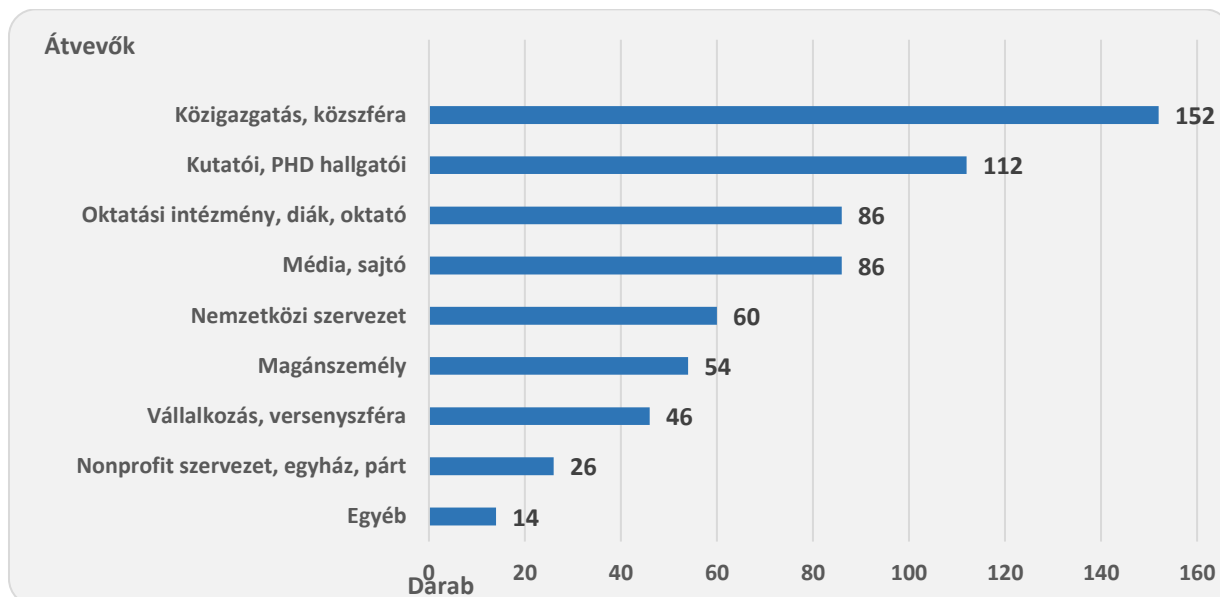
17. számú ábra: A statisztikai célú adatátadások téma szerinti megoszlása

A legnagyobb részarányban az általános gazdasági mutatók és a gazdasági ágazatok jelennek meg, az adatátadások több mint felét teszik ki (55%).

Tudományos vagy tájékoztatási célú adatkiadás az adatgyűjtés/adatátvétel feldolgozott adataiból az alábbiak szerint történt.

18. számú ábra: Tudományos vagy tájékoztatási célú adatkiadások átvevői 2017-ben

A kutatói kör és a PhD hallgatók körében, valamint az oktatási intézmények, diákok, oktatók részére történt adatkiadások megközelítőleg 200 különböző hivatalos statisztikai adatfelvételt öleltek fel. Ezen felül kiemelendő, hogy a közigazgatást, közszférát érintően 152 darab adatfelvételt érintve történt adatkiadás, mely a közigazgatási terület belső, sokrétű együttműködését mutatja.

A fentiekben említett két típusú adatkiadás az összegzett adatok szerint alapvetően két fő formában valósult meg.

Az adatkiadások közel 60%-a táblázatos (aggregált adatként), míg 30%-a egyedi kérésre összeállított táblázatos formában (aggregált adatként) történt. Ebből látható, hogy az összes adatkiadás közel 90%-a táblázatokba rendezve jelenik meg; mindössze 10%-át adják ki az egyéb módozatok (kutatószobai hozzáférés, távoli hozzáférés/végrehajtás, anonimizált mikroadat kiadása). Biztonságos környezetben (kutatószobában) a KSH, az EMMI és a Pénzügyminisztérium (korábban: Nemzetgazdasági Minisztérium, PM), távoli hozzáféréssel a BM, az AKI, az EMMI és az ITM, távoli végrehajtással kizárólag az ITM, anonimizált mikroadat-kiadással a BM, az AKI, a PM, az ITM és az ME is foglalkozik.

Az adatkiadások kapcsán alkalmazott felfedés elleni és egyéb adatvédelmi intézkedések kapcsán az alábbiak állapíthatók meg.

A HSSz tagjai alkalmaznak fizikai, informatikai biztonsági védelmi eszközöket, amelyek jellemzően az adatgyűjtő, adatátvételt támogató informatikai rendszerek elektronikus információbiztonsági intézkedéseit, a beléptető, kamera rendszereket, portaszolgáltat alkalmazását és az adatokat tároló szerverek biztonságos/szeparált tárolását-elhelyezését, valamint a hozzáférési jogosultságok kezelését ölelik fel.

A jogi védelem terén a HSSz több tagja rendelkezik az általános adatvédelmi rendelkezésein túl kifejezetten a statisztikai adatvédelemről rendelkező belső szabályzattal, titoktartási nyilatkozatokkal.

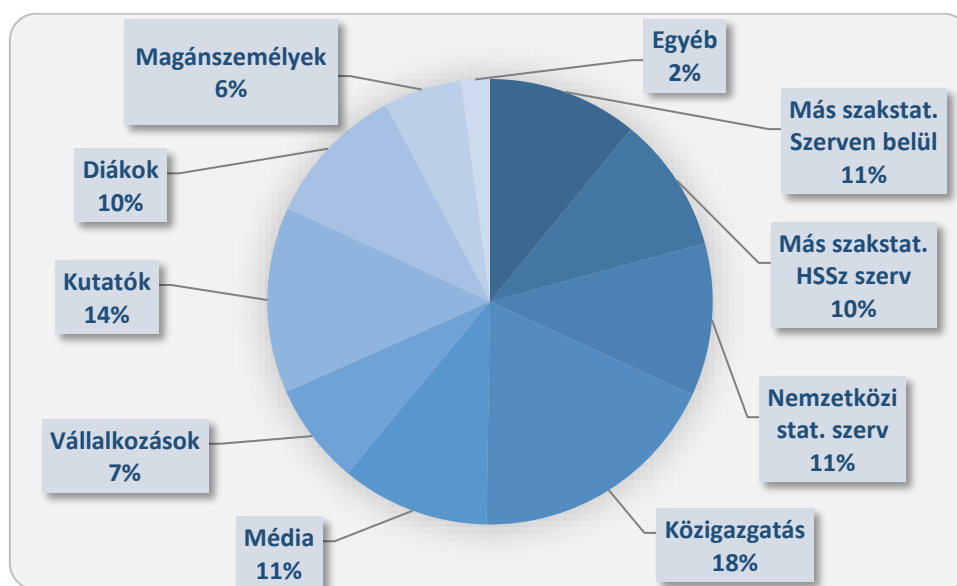
A **statisztikai felfedés elleni védelem területén** a leggyakrabban alkalmazott megoldások:

- az adatok aggregált kezelése
- az ún. „hármasszabály”, dominancia szabály, elsődleges és másodlagos cellaelnyomás

Jelentős számú esetben azért nem tartották szükségesnek a felfedés elleni védelem használatát, mert ezekben az esetekben eleve aggregáltan érkeznek adatok a hivatalos statisztikai célú felhasználásra, így azok nem alkalmasak semmilyen azonosításra.

A gyűjtött/átvett adatokból előállított statisztikai adatállományok felhasználói oldalát tekintve a következő következtetések vonhatóak le, az alábbi kördiagram segítségével.

19. számú ábra: Az előállított statisztikai adatállományok jellemző felhasználói

Az adatállományok jellemző felhasználói viszonylag egyenletesen oszlottak meg, ezek közül kissé kiemelkedik – a tudományos vagy tájékoztatású célú adatkiadáshoz hasonlóan – a közigazgatás (18%, 261 adatfelvétel teljesülési kérdőívében megjelölve.) A többi nevesített kategória (az „egyéb” kategória kivételével) 80 és 190 darab közötti jelölést kapott a kérdőíveken.

A megadott felsorolás mellett a kérdőív szabad szöveges mezővel lehetőséget biztosított „egyéb” válasz megadására. A kördiagramon látható 2% között említésre kerültek szakmai szervezetek, bizottságok, szakstatisztikai osztályon belüli felhasználások.

Az adatok minősége

A 201 KSH-s adatfelvételből 151 esetében készült KSH-s belső minőségjelentés, ami a KSH-n belül az adatfelvételek 63%-át teszi ki. A maradék 50 esetben – KSH-n belül – vagy azért nem

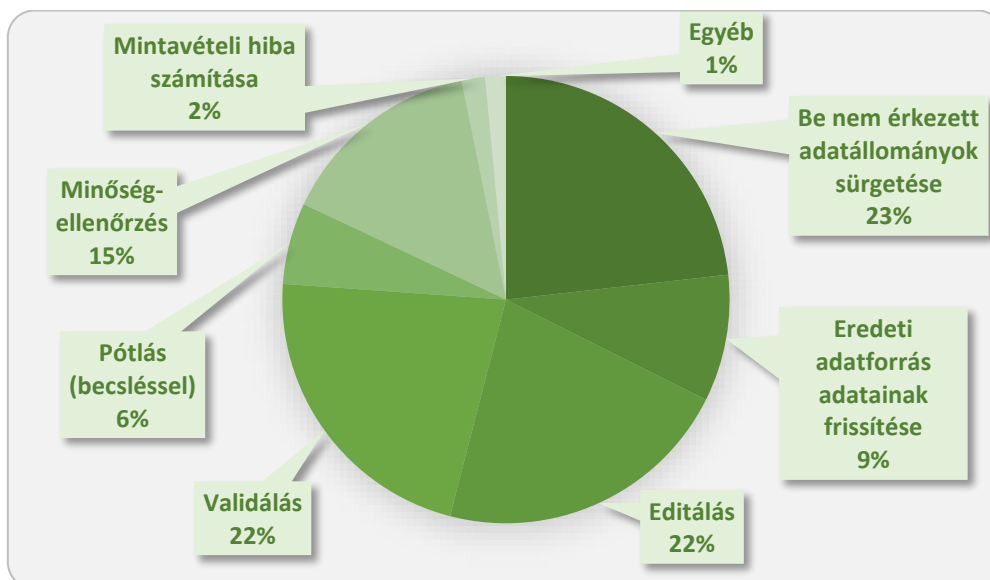
készítettek belső jelentést, mert az Európai Unió kötelezettségként is elő van írva ezekre az adatfelvételekre és már ott teljesítették; vagy az adatfelvétel jellegéből adódik, hogy adatátvételek esetében nem minden kérdést lehet megválaszolni.

A KSH-n kívüli HSSz-tagok esetében 64 adatfelvételre jelezték, hogy készítettek saját minőségjelentést, ami a KSH-n kívüli HSSz-tagok adatfelvételének 41%-a. Ez az arány az akkreditációs eljárásoknak köszönhetően a jövőben várhatóan tovább fog nőni.

A fentiek alapján az összes beérkező és teljesült (352 db) adatfelvétel 61%-áról (215 darab) készítettek valamilyen formában minőségjelentést a HSSz-tagok.

A minőségmérés alapján a minőség javítására tett intézkedések megoszlása a következő ábrán látható.

20. számú ábra: A minőség javítását segítő eszközök megoszlása

Ennek alapján a minőség javítása érdekében megtett leggyakoribb intézkedés a beérkezett adatállományok sürgetése, az editálás, valamint a validálás volt.

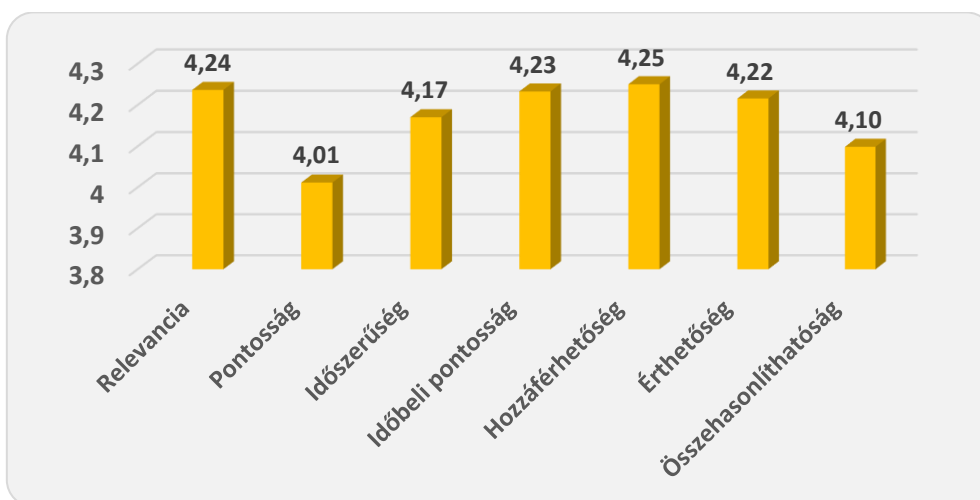
Az előre definiált kategóriákon kívül minőségjavítási eszközként merült még fel:

- hiánypótlási kérés küldése
- adminisztratív adatgazda által történő adatkarbantartás (pl. hiányzó adatok pótltatása az adatszolgáltatóval).
- egyedi szakértői becslések a hiányzó adatok pótlására.

A minőséggel foglalkozó kérdéskör másik területe a kapott adatok minőségének skálás értékelését foglalta magában. A megkérdezett hét minőségi szempont értékelése 1-5-ig mérő skálán történt, az alábbi oszlopdiaagram a leadott értékelések ezen szempontok szerinti összesített átlagait jeleníti meg.

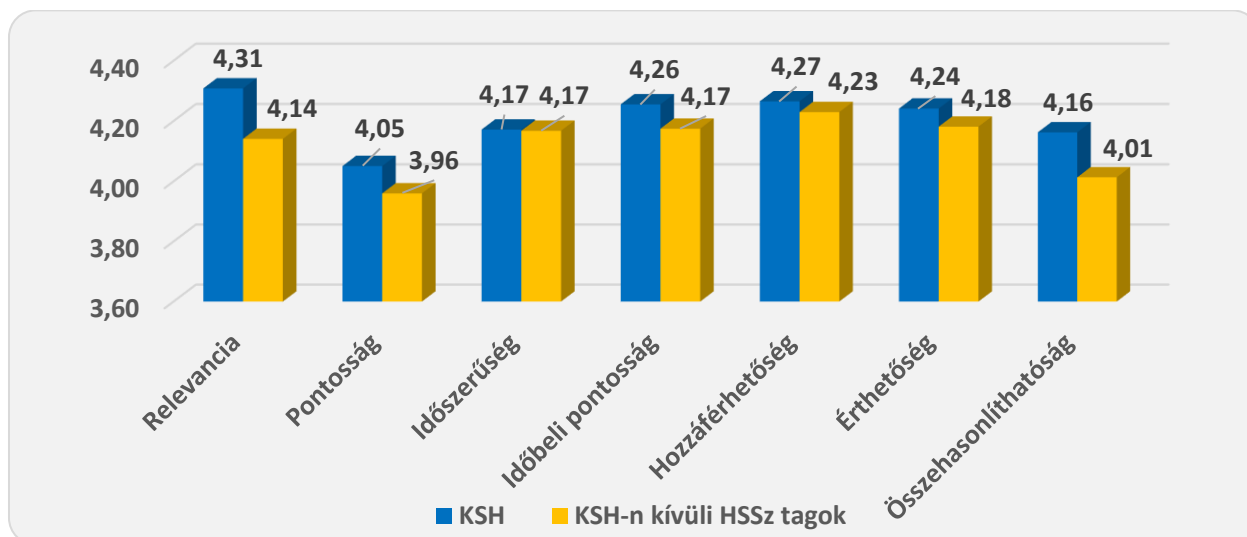
Ez alapján elmondható, hogy a minőségi szempontokkal alapvetően elégedettek a HSSz tagjai, az átlagok 4,01 és 4,25 közötti értékeket vettek fel. A pontosság az egyetlen szempont, amely jelentősebben, lefelé tér el az átlagos értékektől (4,01).

21. számú ábra: A minőségi szempontok minősítései, átlagok

A **22. számú ábrán** KSH és KSH-n kívüli HSSz-tagok bontásában láthatjuk a minőségi szempontok alakulását.

22. számú ábra: A minőségi szempontok minősítései, átlagok

A minőségértékelés terén az önértékelési irányt a KSH nem tervezi a jövőben folytatni, mivel, ha az adatelőállító szervezet maga értékeli a statisztikai adatainak a minőségét, az szubjektív értékekhez vezethet.

Módszertani dokumentáció és visszacsatolás

A kérdőív beérkező adatainak összesítése alapján 260 esetben készült módszertani dokumentáció az adatfelvételekhez. Ahol nem volt ilyen, ott azt nem tartották szükségesnek. Ennek oka, hogy adatátvételek esetén az adatgazda szerv készíti, vagy tervezi elkészíteni a módszertani dokumentációt, amelyről további információ nem áll rendelkezésükre.

Az összes felvételhez képest visszacsatolást 207 esetben küldenek az adatszolgáltatóknak/adatgazdáknak. Ez nagyrészt e-mail-en, KSH-ELEKTRÁN, illetve KARÁT rendszeren történt meg. Azokban az esetekben, amelyekben nem küldött visszacsatolást a kérdőív kitöltője, hasonlóan a módszertani dokumentációnál, a legtöbb esetben azt jelezték, hogy nincs a visszacsatolásra valós felhasználói igény.

Budapest, 2018. október 30.

KSH Statisztikai koordinációs főosztály